

FIRAT ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER DERGİSİ

Journal of Social Sciences

p-ISBN:1300-9702 e-ISBN: 2149-3243

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN GELECEK BEKLENTİLERİ İLE AKADEMİK ERTELEME EĞİLİMLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

A Research on University Students' Future Expectations and Academic Procrastination

Melih DİKMEN¹

¹Firat Üniversitesi, Enformatik Bölümü, Elazığ, mdikmen@firat.edu.tr, orcid.org/0000-0001-7015-6236

Araştırma Makalesi/Research Article

Makale Bilgisi

Geliş/Received:

26.01.2021

Kabul/Accepted:

11.03.2021

DOI:

10.18069/firatsbed.869090

Anahtar Kelimeler

Gelecek Beklentisi,
Akademik Erteleme,
Üniversite Öğrencileri

ÖZ

Bu araştırmanın amacı üniversite öğrencilerinin gelecek beklentilerinin akademik erteleme üzerindeki yordayıcılığının incelenmesidir. Araştırmada ayrıca üniversite öğrencilerinin cinsiyetlerine, yaş düzeylerine, sınıf düzeylerine, öğrenim gördükleri alan türüne ve öğrenim gördükleri bölümü sevip sevmemelerine göre akademik erteleme eğilimleri ile gelecek beklentileri incelenmiştir. Araştırma nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeline göre yürütülmüştür. Araştırmaya 432 üniversite öğrencisi (228'i erkek, 204'ü kadın) katılmıştır. Bulgular gelecek beklentisinin akademik erteleme eğilimini negatif yönde anlamlı yordadığını göstermektedir. Üniversite öğrencilerinin cinsiyetlerine ve sınıf düzeylerine göre akademik erteleme eğilimleri anlamlı düzeyde farklılaşmazken, yaş düzeylerine, öğrenim gördükleri alan türüne ve öğrenim gördükleri bölümü sevip sevmemelerine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı tespit edilmiştir. Öğrencilerin gelecek beklentilerinin ise cinsiyetlerine, yaş düzeylerine göre anlamlı düzeyde farklılaşmazken, sınıf düzeylerine, öğrenim gördükleri alan türüne ve öğrenim gördükleri bölümü sevip sevmemelerine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı belirlenmiştir. Bu araştırmanın sonuçları erteleme davranışlarının olumsuz sonuçlarının azaltılması açısından, üniversite öğrencilerinin gelecek beklentilerinin artırılmasının etkili bir müdahale olabileceğini göstermektedir.

ABSTRACT

The aim of this study is to examine the predictions on academic procrastination of university students' future expectations. The study also examined academic procrastination tendencies and future expectations of university students according to their gender, age, grade level, field of study, and whether they like the department they study. The research was conducted according to the relational scanning model, one of the quantitative research methods. The participants of the study consisted of 432 (228 males and 204 females) university students. The findings show that future expectation significantly predicts academic procrastination negatively. While the academic procrastination tendencies of university students did not differ significantly according to their gender and grade levels, a significant difference was found in terms of their age levels, the type of field they studied, and whether they liked the department they studied. While the future expectations of the students did not differ significantly according to their gender and age levels, it was determined that they differ significantly according to their class level, the type of field they were studying and whether they liked the department they studied. The results of this study show that increasing the future expectations of university students can be an effective intervention in terms of reducing the negative consequences of procrastination behaviors.

Keywords

Future Expectations,
Academic Procrastination,
University Students

Atf/Citation: DİKMEN, M. (2021). Üniversite öğrencilerinin Gelecek Beklentisi ve gelecek beklentileri ile akademik erteleme eğilimleri üzerine bir araştırma. *Firat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 31, 2(731-743).

Sorumlu yazar/Corresponding author: Melih DİKMEN, melihdikmen@gmail.com

1. Giriş

Genellikle akademik ortamlarda yaygın bir olay olarak kabul edilen erteleme davranışı insanın doğasında var olan eğilimlerden biridir. Popoola'ya (2005) göre erteleme davranışı bireyin neyi nasıl yapacağını bildiği halde yine de yapmamasıdır. Akademik erteleme ise akademik faaliyetlerin başlamasında veya tamamlanmasında kasıtlı olarak yapılan gecikmedir (Schouwenburg, 2004). Bir başka tanımda akademik erteleme, öğrencinin akademik faaliyetlerini erteleme yönündeki yaygın ve kalıcı arzusudur (Özer, Demir & Ferrari, 2009). You (2012) akademik ertelemenin, tamamlanması gereken akademik çalışmanın ertelenmesi veya akademik bir görevin beklenen zaman içerisinde yapılmamasıyla ilgili olduğunu belirtmiştir. Son zamanlarda yapılan araştırmalar (Klingsieck, Grund, Schmid & Fries, 2013; Gustavson & Miyake, 2017; Zacks & Hen, 2018) akademik ertelemenin üniversite öğrencileri arasında giderek yaygınlaşan bir sorun olduğunu göstermektedir. Gargari, Sabouri ve Norzad (2011) lisans öğrencileri arasında tahmin edilen sorunlu akademik erteleme oranının % 70 ila %95 arasında olduğunu rapor etmiştir. Akademik erteleme eğilimi olan öğrenciler, sınavlara hazırlanmamak, dönem ödevini yapmamak, haftalık okuma ödevlerini yerine getirmemek gibi yaygın ve benzer davranışlar sergilemektedirler (Onwuegbuzie & Jiao, 2000). Ayrıca akademik ertelemenin, sınav kaygısı ve düşük akademik başarı ile ilişkili olduğu belirtilmektedir (Balkıs, 2011; Hen & Goroshit, 2014).

Akademik ertelemenin nedenleri, öğrenciden öğrenciye değişebileceği belirtilmektedir (Kutlu & Demir, 2016). Bu nedenle alanyazında akademik ertelemenin nedenlerine ilişkin birçok araştırmanın (Bojuwoye, 2019; Kutlu-Abu & Saral, 2016; Kandemir, 2014) yapıldığı görülmektedir. Bu araştırmalar akademik ertelemenin yüksek kaygı düzeyi (Glick, Millstein ve Orsillo, 2014), düşük umut (Alexander ve Onwuegbuzie, 2007), öz disiplin eksikliği (Johnson ve Bloom, 1995), zaman yönetimi (Motie, Heidari ve Sadeghi, 2012), yaşam doyumu (Çapan, 2010), düşük öz yeterlik (Corkin, Yu, Wolters ve Wiesner, 2014), cinsiyet (Balkıs, 2007), sınıf düzeyi (Çetin, 2009), plansız çalışma alışkanlığı (Lay, 1986) gibi birçok değişkenlerle ilişkili olabileceği belirtilmiştir. Adesina (2011) ve Karataş ve Bademcioglu (2015) akademik erteleme davranışının kişilik özellikleriyle ilgili olabileceğini ileri sürmüşlerdir. Rebetez, Rochat ve Van der Linden (2015) ise kişisel, bilişsel, duygusal ve motivasyonel faktörlerin akademik ertelemeye neden olan bazı değişkenler olduğunu rapor etmişlerdir. Ayrıca bazı araştırmaların sonuçları (Balkıs, Duru ve Buluş, 2007) motivasyon ve olumsuz zaman yönetiminin akademik ertelemenin yordayıcıları olduğunu göstermektedir. Ek olarak, öğrencilerin erteleme davranışının nedenleri arasında bireylerin kendisine ve performansına ilişkin gerçekçi olmayan beklentilerinin, mükemmeliyetçilik eğilimlerinin ve hatalı bilişsel yüklemelerinin yer aldığı belirtilmiştir (Yaakub, 2000). Wang ve Newlin (2002) ise bireylerin öz denetimindeki başarısızlığını, değişken ruh halini ve duygularını kontrol edememesi durumu akademik ertelemenin başlıca nedenlerindedir. Benzer biçimde Ferrari ve Tice (200) kişinin duygularını ve tepkilerini yönetememesi, erteleme eğiliminin altında yatan gerçek sebeplerden biri olduğunu belirtmektedir. Hen ve Goroshit'in (2014) ise öz-yeterliği yüksek olan bireylerin düşük olanlara göre daha az erteleme eğiliminde olduklarını tespit etmiştir. Dahası, bireylerin duygusal zekâsının (Deniz, Traş & Aydoğan, 2007) ve sorumluluk hissini (Özer ve Altun, 2011) akademik erteleme eğilimini etkileyen değişkenler arasında olduğunu rapor eden araştırmaların da olduğu görülmektedir. Bununla birlikte bazı araştırmalar (Ferrari & Olivette, 1993; Pychyl, Coplan, & Reid, 2002) öğrencilerin kendi özellikleri dışında bazı dışsal faktörlerin de akademik erteleme eğiliminin nedenleri arasında olabileceğini belirtmektedir. Bu dışsal faktörlerden biri ebeveynlerin sahip olduğu karakteristik özelliklerdir (Ferrari & Olivette, 1993; Pychyl, Coplan & Reid, 2002). Frost, Lahart ve Rosenblate (1991) ebeveynlerin beklentilerinin ve eleştirilerinin algılanan mükemmeliyetçilikle bağlantılı olduğunu ve mükemmeliyetçilik ile erteleme arasında doğrusal bir ilişki olduğunu belirtmiştir.

Akademik erteleme eğiliminin genel olarak öğrencinin akademik hayatı üzerinde olumsuz bir etkiye sahip olduğu söylenebilir (Balkıs ve Duru, 2007). Bu durum öğrenmeyi olumsuz yönde etkileyebileceği gibi bireyin akademik performansın azalmasına ve psikolojik sıkıntı yaşanmasına da yol açabilir (Ackerman & Gross, 2005; Constantin, English & Mazmanian, 2017). Yapılan araştırmalar erteleme eğiliminde olan birçok bireyin bu durumdan makul miktarda rahatsızlık duyduğunu (Flett, Stainton, Hewitt, Sherry & Lay, 2012) ve bu davranışını azaltmak istediğine ilişkin kanıtlar sunmaktadır (Steel, 2007). Gustavson ve Miyake (2017) akademik erteleme eğiliminin yaygınlığına dikkat çekerek bu davranışın azaltmanın potansiyel yollarını araştıran sistematik araştırmalara ihtiyaç duyulduğunu belirtmektedir.

Steel ve Ferrari (2013) ertelemenin yalnızca bu davranışı sergileyen bireyin sorunu olmayıp, ona güvenen diğer insanları da etkilediğini rapor etmiştir. Yapılan araştırmalar (Beltekin & Kuyulu, 2020) erteleme davranışının azaltılmasında gelecek beklentilerinin önemine değinmektedir. Gelecek beklentisi öğrencilerin gelecekte gerçekleşmesini umdukları durumlar olarak tanımlanmaktadır (Tuncer, 2011). Topaktaş'a (2015) göre gelecek beklentisi bireylerin hedeflerini ve tüm davranışlarını şekillendirir. Tuncer (2011) ise gelecek tasarımı iyi yapamayan ve beklentilerini karşılayamayan bireylerin yoğun bir ümitsizlik duygusu yaşadığını ve bu durumun strese girmelerine neden olabileceğini belirtmiştir. Bu bağlamda bireylerin öğrenim gördükleri alanla ilgili geleceğe yönelik beklentilerine (iş bulma, çalışma biçimi, kariyer planlama vb.) göre akademik erteleme eğilimi farklılaşabilir. Nitekim Beltekin ve Kuyulu (2020) öğrencilerin olumlu gelecek algıları ile akademik erteleme davranışlarının ilişkili olabileceğini belirtmiştir. Bu bağlamda üniversite öğrencilerinin akademik erteleme eğilimlerinin azaltılması açısından gelecek beklentilerinin etkililiğinin araştırılması önemli olabilir. Alanyazında gelecek beklentilerinin akademik erteleme eğilimi üzerindeki etkisini inceleyen sınırlı sayıda araştırmanın (Beltekin ve Kuyulu, 2020) yapıldığı görülmektedir. Yapılan araştırmanın sınırlı bir örneklem (Spor Bilimleri Fakültesi) üzerinde yürütülmesi, farklı örneklem gruplarında gelecek beklentisinin akademik erteleme üzerindeki rolünün incelenmesinin alanyazına katkı sunabileceği düşünülmektedir. Bu doğrultuda araştırmanın amacı üniversite öğrencilerinin gelecek beklentilerinin akademik erteleme eğilimleri üzerindeki yordayıcılığının incelenmesidir. Bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

- Akademik erteleme ile gelecek beklentisi arasında anlamlı düzeyde ilişki (korelasyon) var mıdır?
- Gelecek beklentisi akademik ertelemeyi anlamlı düzeyde yordamakta mıdır?
- Üniversite öğrencilerinin cinsiyetlerine göre akademik erteleme eğilimi ve gelecek beklentisi anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?
- Üniversite öğrencilerinin yaş düzeylerine göre akademik erteleme eğilimi ve gelecek beklentisi anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?
- Üniversite öğrencilerinin sınıf düzeylerine göre akademik erteleme eğilimi ve gelecek beklentisi anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?
- Üniversite öğrencilerinin öğrenim gördükleri alan türüne göre akademik erteleme eğilimi ve gelecek beklentisi anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?
- Üniversite öğrencilerinin öğrenim gördükleri bölümü sevip sevmemelerine göre akademik erteleme eğilimi ve gelecek beklentisi anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?

2. Materyal ve Metot

Bu araştırma nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeline göre yürütülmüştür. İlişkisel tarama modeli, dikkatli bir biçimde seçilmiş örneklem grubunun kendi kendine bildirim ölçütlerinin kullanımını içeren nicel bir yaklaşımdır (Converse, 1987). Bu model çok çeşitli temel ve uygulamalı araştırma sorularını incelemek için kullanılabilir esnek bir yaklaşımdır.

2.1. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın katılımcıları Türkiye'deki bir üniversitede öğrenim gören lisans öğrencileridir. Araştırmada kullanılan ölçekler öğrencilere çevrimiçi (Google Formlar) olarak gönderilmiştir. Öğrencilere araştırmanın herhangi bir aşamasında çekilme haklarının olduğunu belirtilen bir bilgilendirme yazısı yazılmıştır. Çalışma öncesi gerekli tüm izinler alınarak etik kurallara uyulmuştur. Araştırmanın verileri 2020-2021 güz döneminde toplanmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin demografik özellikleri Tablo 1'deki gibidir.

Tablo 1. Araştırmaya katılan öğrencilerin demografik bilgileri

Değişkenler	
Cinsiyet	Erkek= 228 (%52.8), Kadın= 204 (%47.2)
Yaş düzeyi	18-27 yaş aralığı; Yaş ortalaması =22.01, ss= 2.89
Sınıf Düzeyi	1. sınıf = 134(%31), 2. sınıf = 136 (%31.5), 3. sınıf = 57 (%13.2), 4. sınıf = 105 (%24.3)
Öğrenim görülen alan türü	Fen Bilimleri= 224 (%52.3), Sosyal Bilimler= 182 (%41.9), Sağlık Bilimleri= 26 (%5.8)
Algılanan Sosyo-ekonomik düzey	Düşük= 75 (%17.4), Orta= 344 (%79.6), Yüksek= 13 (%3.0)
Toplam	432

Tablo 1’de görüldüğü üzere araştırmaya katılan öğrencilerin 228’i (%52.8) erkek, 204’ü (%47.2) kadındır. Öğrencilerin yaş düzeyi 18 ila 27 yaş aralığındadır ($ss= 2.89$). Öğrencilerin 134’ü (%31) birinci sınıfta, 136’sı (%31.5) ikinci sınıfta, 57’si (%12.2) üçüncü sınıfta ve 105’i (%24.3) dördüncü sınıfta öğrenim görmektedir. 224 (%52.3) öğrenci Fen Bilimlerinde, 136 (%31.5) öğrenci Sosyal Bilimlerde ve 26 (%5.8) öğrenci Sağlık Bilimlerinde öğrenim gördüğü belirlenmiştir. Öğrencilerin algıladıkları sosyo-ekonomik düzeyleri incelendiğinde 75’inin (%17.4) düşük, 344’ünün (%79.6) orta ve 13’ünün (%3) yüksek olduğu görülmüştür.

2.2. Veri Toplama Araçları

Gelecek Beklentileri Ölçeği Tuncer (2011) tarafından geliştirilmiş olup 14 madde ve tek boyuttan oluşmaktadır. Ölçek beşli likert olarak puanlanmaktadır (1: Tamamen Katılmıyorum, 5: Tamamen Katılıyorum). Tuncer (2011) ölçeğin güvenirlik katsayısını (Cronbach Alpha) .84 bulmuştur. Bu araştırmada ölçeğin güvenirlik katsayısının (Cronbach Alpha) .91 olduğu belirlenmiştir.

Akademik Erteleme Ölçeği ise Tuckman (1991) tarafından geliştirilmiş ve Özer, Saçkes ve Tuckman (2013) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Ölçeğin orijinal hali dörtlü likert tipte ve 16 maddeden oluşmaktadır. Orijinal ölçeğin güvenirlik katsayısı (Cronbach Alpha) .86 olduğu belirtilmektedir. Ölçeğin Türkçe formunda iki maddenin faktör yükünün düşük olması nedeniyle ölçekten çıkarılmış ve 14 maddelik tek boyuttan oluştuğu belirlenmiştir. Türkçe formunun güvenirlik katsayısı (Cronbach Alpha) .90 olarak bulunmuştur. Ölçeğin uyarlama çalışmasında Doğrulamalı Faktör Analizine (DFA) ilişkin uyum indekslerinin kabul edilebilir düzeyde olduğu tespit edilmiştir ($X^2 = 237.43$, $df = 77$, $p < .001$, $CFI = 0.98$, $NNFI = 0.98$, $RMSEA = 0.058$; $90\% CI = 0.050-0.066$). Ölçeğin Türkçe formu dörtlü likert tiptedir (1: Tamamen Katılmıyorum, 4: Tamamen Katılıyorum). Ölçekten alınan puanın artması, erteleme eğiliminin artması anlamına gelmektedir. Bu araştırmada güvenirlik katsayısı (Cronbach Alpha) .87 olarak bulunmuştur.

2.3. Verilerin Analizi

Veri analizine başlamadan önce geçersiz ve eksik veriler tespit edilerek veri setinden çıkarılmıştır. Araştırmada doğrusal regresyon analizi yapılmıştır. Regresyon analizi yapılmadan önce bazı ön sayıtlar incelenmiştir (normallik, doğrusallık ve korelasyon). Normallik varsayımının karşılanması için çarpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) değerleri -1.5 ile +1.5 aralığında olması gereklidir (Tabachnick & Fidell, 2007). Gelecek Beklentileri Ölçeğinin skewness ve kortosis değerleri [.531, .509] aralığında akademik erteleme ölçeğinin ise [-.889, .1321] aralığında olması normalliğin sağlandığını göstermektedir. Bağımlı ve bağımsız değişkenlere ilişkin e-Q-Q grafikleri incelendiğinde ise doğrusallık şartının sağlandığı görülmüştür. Ayrıca regresyon analizi yapılmadan önce değişkenler arasında çoklu bağlantı problemi olup olmadığı konusunun araştırılmasını gereklidir. Korelasyon değerinin .75’den büyük olması (Vupa ve Alma, 2008) çoklu bağlantı problemine işaret etmektedir. Bağımlı ve bağımsız değişken arasındaki korelasyonun ($r = -.408$) olması çoklu bağlantı probleminin olmadığını göstermektedir. Ayrıca hesaplanan VIF değerlerinin 5’den küçük olması ($VIF = 1$) çoklu bağlantı problemi olmadığını göstermektedir (Hair, Black, Babin & Anderson, 2010). İstatistiksel analizler SPSS 22 programı kullanılarak yapılmıştır.

3. Bulgular

Araştırmada ilk olarak üniversite öğrencilerinin akademik erteleme eğilimi ile gelecek beklentileri arasındaki korelasyon incelenmiştir. Ayrıca öğrencilerin gelecek beklentileri ile akademik erteleme eğilimlerine ilişkin puan ortalamaları ve standart sapmalarına ilişkin bulgular Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Akademik erteleme ile gelecek beklentisi arasındaki ilişki

	Ort.	ss	l
1: Akademik Erteleme	2.84	.50	-
2: Gelecek Beklentisi	3.68	.58	-.408**

$N = 432$, ** $p < .001$, $l =$ Akademik Erteleme

Tablo 2’de görüldüğü üzere akademik erteleme ile gelecek beklentisi arasında ($r = -.408$) anlamlı düzeyde negatif korelasyon tespit edilmiştir. Bu bağlamda üniversite öğrencilerinin gelecek beklentilerinin artması akademik erteleme davranışını azaltabilir.

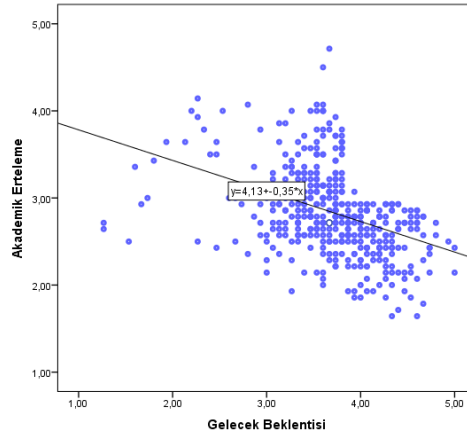
Araştırmanın amacı doğrultusunda üniversite öğrencilerinin gelecek beklentilerinin akademik erteleme eğilimleri üzerindeki yordayıcılığı incelenmiştir. Bulgular Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3. Gelecek beklentisinin akademik erteleme üzerindeki yordayıcılığı

Yordayan	Yordanan	B	S.H.	Beta	t	p	F	p	R	R ²
Gelecek Beklentisi	→ Akademik Erteleme	-.351	.038	.408	6.86	.000	85.666	.000	.408	.166

* $p < .05$, *** $p < .001$

Tablo 3'te görüldüğü üzere gelecek beklentisinin akademik erteleme eğilimini negatif yönde anlamlı yordadığı belirlenmiştir ($F = 85.666$, $p < .05$). Gelecek beklentisinin akademik erteleme eğilimine ilişkin varyansın %17'sini açıklamaktadır. Gelecek beklentisinin akademik erteleme eğilimi üzerindeki yordayıcılığının daha iyi yorumlanması amacıyla Scatter Plott grafiği çizilerek Şekil 1'de sunulmuştur.

Şekil 1. Gelecek beklentilerinin akademik erteleme eğilimi üzerindeki yordayıcılığı

Şekil 1'den anlaşılacağı üzere üniversite öğrencilerinin gelecek beklentilerinin artması akademik erteleme eğilimini azaltmaktadır. Bu bağlamda üniversite öğrencilerinin gelecek beklentilerinin yüksek tutulması akademik erteleme eğilimlerinin azalması açısından önemli görülebilir.

Araştırmanın alt amaçları doğrultusunda üniversite öğrencilerinin gelecek beklentileri ile akademik erteleme eğilimleri açısından bazı bağımsız değişkenlerin anlamlı olup olmadığı incelenmiştir. Bu değişkenlerden ilki öğrencilerin cinsiyetidir. Cinsiyet değişkeni açısından üniversite öğrencilerinin gelecek beklentileri ve akademik erteleme eğilimleri karşılaştırılmış olup, elde edilen bulgular Tablo 4'de sunulmuştur.

Tablo 4. Üniversite öğrencilerinin cinsiyetlerine göre gelecek beklentileri ve akademik erteleme eğilimlerinin karşılaştırılması

	Erkek (n=228) Ort. (ss)	Kadın (n=204) Ort. (ss)	t (432)	p
Akademik Erteleme Eğilimi	2.85 (.48)	2.82 (.52)	.542	.588
Gelecek Beklentisi	3.70 (.57)	3.67 (.60)	.564	.573

Tablo 4'de görüldüğü üzere araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin cinsiyetlerine göre akademik erteleme eğilimi ile gelecek beklentilerinin anlamlı düzeyde farklılaşmadığı belirlenmiştir ($p > .05$). Bu bağlamda cinsiyet değişkeni açısından akademik erteleme eğiliminin ve gelecek beklentisinin anlamlı değişken olmadığı söylenebilir.

Araştırmanın alt amaçları doğrultusunda incelenen bir diğer durum öğrencilerin yaş düzeylerine göre gelecek beklentileri ve akademik erteleme eğilimleridir. Bu duruma ilişkin bulgular Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5. Üniversite öğrencilerinin yaş düzeylerine göre gelecek beklentileri ve akademik erteleme eğilimlerinin karşılaştırılması

	17-21 yaş aralığı (n=215) Ort. (ss)	22-26 yaş aralığı (n=174) Ort. (ss)	27 yaş ve üstü (n=43) Ort. (ss)	F (432)	p	Farklılık
Akademik Erteleme Eğilimi	2.84 (.52)	2.89 (.47)	2.64 (.44)	4.493	.012*	1>3, 2>3
Gelecek Beklentisi	3.74 (.52)	3.62 (.64)	3.68 (.62)	2.387	.093	

Not. * $p < .05$, 1= 17-21 yaş aralığı, 2= 22-26 yaş aralığı, 3= 27 yaş ve üstü,

Tablo 5'te görüldüğü üzere üniversite öğrencilerinin yaş düzeylerine göre akademik erteleme eğilimleri anlamlı düzeyde farklılaşırken ($p < .05$), gelecek beklentilerinin anlamlı düzeyde farklılaşmadığı tespit edilmiştir ($p > .05$). Akademik erteleme eğilimindeki anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunun belirlenmesi amacıyla tamamlayıcı analizler (post hoc) yapılmıştır. Yapılan tamamlayıcı analizler sonucunda 27 yaş ve üstü olan öğrencilerin akademik erteleme eğilimlerinin 17-21 yaş ve 22-26 yaş aralığında olanlara göre anlamlı düzeyde daha düşük ortalamaya sahip olduğu belirlenmiştir.

Araştırma alt amaçları doğrultusunda incelenen bir diğer durum öğrencilerin sınıf düzeylerine göre akademik erteleme eğilimleri ve gelecek beklentilerinin anlamlı farklılık gösterip göstermediğidir. Bu duruma ilişkin bulgular Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6. Üniversite öğrencilerinin sınıf düzeylerine göre gelecek beklentileri ve akademik erteleme eğilimlerinin karşılaştırılması

	1. sınıf (n=134) Ort. (ss)	2. sınıf (n=136) Ort. (ss)	3. sınıf (n=57) Ort. (ss)	4. sınıf (n=105) Ort. (ss)	F (432)	p	Farklılık
Akademik Erteleme Eğilimi	2.77 (.47)	2.86 (.54)	2.78 (.44)	2.92 (.50)	1.800	.147	-
Gelecek Beklentisi	3.83 (.54)	3.66 (.52)	3.63 (.64)	3.57 (.64)	4.323	.005*	1>4

Not. * $p < .05$, 1= 1. Sınıf, 2= 2. Sınıf, 3= 3. Sınıf, 4= 4. sınıf

Tablo 6'da görüldüğü üzere üniversite öğrencilerinin sınıf düzeylerine göre akademik erteleme eğilimleri anlamlı düzeyde farklılaşmazken ($p > .05$), gelecek beklentilerinin anlamlı düzeyde farklılaştığı tespit edilmiştir ($p < .05$). Gelecek beklentilerindeki anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunun belirlenmesi amacıyla tamamlayıcı analizler (post hoc) yapılmıştır. Yapılan tamamlayıcı analizler sonucunda birinci sınıfta öğrenim gören öğrenciler ile dördüncü sınıftaki öğrenciler arasındaki anlamlı farklılık belirlenmiş olup, bu farklılaşmanın birinci sınıfta öğrenim görenlerin lehine olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmanın alt amaçları doğrultusunda üniversite öğrencilerinin öğrenim gördükleri alan türüne göre akademik erteleme eğilimleri ve gelecek beklentileri karşılaştırılmıştır. Öğrenim görülen alan türü açısından gruplara düşen dağılımlar arasında önemli farklılıklar olduğunun belirlenmesi sonucunda parametrik olmayan testlerden Kruskal Wallis H analizi kullanılmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 7'de sunulmuştur.

Tablo 7. Üniversite öğrencilerinin öğrenim gördükleri alan türüne göre gelecek beklentileri ve akademik erteleme eğilimlerinin karşılaştırılması

	Fen Bilimleri (n=224) Ort. (ss)	Sosyal Bilimler (n=182) Ort. (ss)	Sağlık Bilimleri (n=26) Ort. (ss)	X ² (432)	p	Farklılık
Akademik Erteleme Eğilimi	2.89 (.50)	2.80 (.49)	2.67 (.48)	8.308	.016*	1>3
Gelecek Beklentisi	3.65 (.53)	3.68 (.64)	3.97 (.46)	8.309	.016*	1<3, 2<3

Not. * $p < .05$, 1= Fen Bilimleri, 2= Sosyal Bilimler, 3= Sağlık Bilimleri,

Tablo 7'de görüldüğü üzere üniversite öğrencilerinin öğrenim gördükleri alan türüne göre akademik erteleme eğilimleri ve gelecek beklentilerinin anlamlı düzeyde farklılaştığı tespit edilmiştir ($p < .05$). Anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunun belirlenmesi amacıyla yapılan ikili karşılaştırmalarda akademik erteleme eğilimi açısından fen bilimleri ile sağlık bilimleri arasında belirlenen anlamlı farklılığın sağlık bilimlerinde öğrenim görenlerin lehine olduğu belirlenmiştir. Gelecek beklentisi açısından yapılan ikili karşılaştırmalarda ise fen bilimlerinde öğrenim görenler ile sağlık bilimlerinde öğrenim görenler arasında sağlık bilimlerinde

öğrenim görenlerin lehine, benzer biçimde sosyal bilimlerinde öğrenim görenler ile sağlık bilimlerinde öğrenim görenler arasında sağlık bilimlerindekilerin lehine anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Bu bağlamda sağlık bilimlerinde öğrenim gören öğrencilerinin akademik erteleme eğilimlerinin düşük ve gelecek beklentilerinin yüksek olduğu söylenebilir.

Araştırmanın alt amaçları doğrultusunda son olarak üniversite öğrencilerine “öğrenim gördüğünüz bölümü seviyor musunuz” sorusu yöneltilmiştir. Öğrencilerin verdikleri cevaplara göre akademik erteleme eğilimleri ve gelecek beklentileri karşılaştırılmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8. Üniversite öğrencilerinin öğrenim gördükleri bölümü sevip sevmemelerine göre gelecek beklentileri ve akademik erteleme eğilimlerinin karşılaştırılması

	<i>Evet</i> (<i>n</i> =358) <i>Ort. (ss)</i>	<i>Hayır</i> (<i>n</i> =74) <i>Ort. (ss)</i>	<i>t</i> (432)	<i>p</i>
Akademik Erteleme Eğilimi	2.81 (.49)	2.99 (.53)	-2.863	.004
Gelecek Beklentisi	3.79 (.47)	3.18 (.75)	9.011	.000

Tablo 8’de görüldüğü üzere araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin “öğrenim gördüğünüz bölümü seviyor musunuz” sorusuna verdikleri yanıtlara göre akademik erteleme eğilimleri ile gelecek beklentilerinin anlamlı düzeyde farklılaştığı belirlenmiştir ($p < .05$). Bu bağlamda öğrenim gördükleri bölümü seven öğrencilerin akademik erteleme eğilimlerinin diğer öğrencilere göre daha düşük olduğu, gelecek beklentilerinin ise daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

4. Sonuç

Bu araştırmayla üniversite öğrencilerinin akademik erteleme eğilimleri üzerinde gelecek beklentilerinin yordama gücü incelenmiştir. Mevcut araştırmanın sonuçları akademik erteleme eğilimi ile gelecek beklentileri arasında anlamlı ve negatif ilişki olduğunu göstermektedir. Bulgular, gelecek beklentisinin akademik erteleme eğilimini negatif yönde yordadığına ilişkin kanıtlar sunmaktadır. Bu bağlamda üniversite öğrencilerinin akademik erteleme eğilimlerinin azaltılması açısından gelecek beklentilerinin yüksek tutulmasının önemli olduğu söylenebilir. Mevcut araştırmada üniversite öğrencilerinin cinsiyetlerine göre akademik erteleme eğilimlerinin ve gelecek beklentilerinin anlamlı düzeyde farklılaşmadığı belirlenmiştir. Öğrencilerin yaş düzeylerine göre ise akademik erteleme eğilimleri anlamlı düzeyde farklılaşırken, gelecek beklentilerinin anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Sonuçlar, yaş düzeyi arttıkça akademik erteleme eğiliminin azaldığını göstermektedir. Araştırmanın bir diğer bulgusu öğrencilerin sınıf düzeylerine göre gelecek beklentilerinin anlamlı farklılık gösterdiği, akademik erteleme eğilimlerinin ise anlamlı farklılık göstermediği yönündedir. Bulgular sınıf düzeyi arttıkça gelecek beklentisinin azaldığı yönündedir. Araştırma kapsamında ulaşılan bir diğer sonuç üniversite öğrencilerinin akademik erteleme eğilimleri ile gelecek beklentilerinin öğrenim gördükleri alan türüne göre anlamlı düzeyde farklılaştığıdır. Fen bilimlerinde öğrenim gören öğrencilerin sağlık bilimlerindeki öğrencilere göre akademik erteleme eğilimlerinin daha yüksek olduğu görülmüştür. Ayrıca fen bilimlerinde ve sosyal bilimlerde öğrenim gören öğrencilerin gelecek beklentilerinin sağlık bilimlerinde öğrenim gören öğrencilere göre daha düşük olduğu tespit edilmiştir.

5. Tartışma ve Öneriler

Bu araştırmanın sonuçları üniversite öğrencilerinin akademik erteleme eğilimlerinin azaltılmasında gelecek beklentilerinin önemine ilişkin güçlü kanıtlar sunmaktadır. Epstein (2001) öğrencilerin gelecek beklentilerinin yüksek olması onları okul yaşamına ve eğitime daha iyi hazırladığını belirtmektedir. Ahadi (1994) ise öğrencilerin başarılarının gelecek beklentileriyle doğrudan ilişkili olduğunu ileri sürmüştür. Araştırmada gelecekteki başarılarını kontrol altına alabileceklerini düşünen öğrencilerin kendilerini daha yetenekli olarak gördükleri ve başarısızlıklarını kontrol edebileceklerine inandıkları belirtilmiştir. Bununla birlikte araştırmada, geleceğe ilişkin başarısızlık beklentisi artan öğrencilerin başarılı olmak için ihtiyaç duydukları motivasyonlarının azaldığı tespit edilmiştir. Benzer biçimde Howell ve Watson (2007) erteleme eğilimi ile öğrencinin akademik başarısını kontrol etmeye yönelik hayal gücü arasında anlamlı düzeyde negatif ilişki tespit etmiştir. Bu bağlamda hayalin, zihinde tasarlanan, canlandırılan ve gerçekleşmesi özlenen bir imge olması

gelecek beklentisiyle ilişkili olduğu söylenebilir. Topaktaş (2015) öğrencilerin gelecek beklentilerinin tüm davranışlarını şekillendirdiğini ve bu durumun bireylere olumlu katkı sağladığını belirtmesi bu araştırmanın sonuçlarını güçlendirmektedir. Gelecek beklentisinin, bireylerin gelecekle ilgili düşüncelerini, ilgilerini ve endişelerini içeren bilişsel bir harita olduğu (Şimşek, 2012) ve bireylerin davranışlarının şekillenmesinde önemli ve belirleyici bir etkiye sahip olduğu (Pralhad & Hamel, 1990) belirtilen bir diğer önemli husustur. Beltekin ve Kuyulu (2020) pozitif gelecek beklentisi olan öğrencilerin diğerlerine göre daha az akademik erteleme eğiliminde olduklarını belirtmiştir. Bu bağlamda alanyazındaki sonuçlar mevcut araştırmanın bulgularını desteklemektedir.

Cinsiyetin akademik erteleme eğilimi açısından alanyazındaki bazı araştırmaların bulguları (Beswick ve diğerleri, 1988, Özer ve Ferrari, 2011) bu çalışmanın sonuçlarını desteklemektedir. Öte yandan bazı araştırmacılar (Abdi Zarrin & Gracia, 2020; Khan, Arif, Noor & Muneer, 2014; Milgram ve diğerleri, 1995) akademik ertelemenin cinsiyete göre farklılaştığını ve erkeklerin daha fazla erteleme eğiliminde olduklarını belirttikleri görülmektedir. Bu doğrultuda, akademik ertelemeye cinsiyete göre çelişkili sonuçların var olduğu söylenebilir (Özer, Demir ve Ferrari, 2009). Çıkrıkçı ve Erzen (2016) tarafından alanyazındaki cinsiyetin akademik erteleme eğilimi açısından çelişkili bulgularını açıklığa kavuşturmak amacıyla yapılan meta analiz çalışmasında, cinsiyetin akademik erteleme üzerinde düşük düzeyde etkisinin olduğu belirlenmiştir. Bu doğrultuda cinsiyetin akademik erteleme açısından etkili bir değişken olmadığı söylenebilir. Mevcut araştırmanın bulguları cinsiyet değişkeni açısından gelecek beklentisinin de anlamlı düzeyde farklılaşmadığını göstermektedir. Alili (2019) tarafından üniversite öğrencilerinin gelecek beklentileri üzerinde yapılan araştırmada da cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılığın belirlenmemesi bu araştırmanın bulgularını desteklemektedir. Benzer biçimde Uygur ve Yanpar-Yelken'in (2017) bulguları da bu araştırmanın sonuçlarıyla örtüşmektedir. Öte yandan Tuncer (2011) üniversite öğrencilerinin gelecek beklentilerinin cinsiyet değişkeni açısından anlamlı düzeyde farklılaştığını belirtmiştir. Bu doğrultuda cinsiyetin gelecek beklentileri üzerindeki etkisinin belirlenmesi açısından gelecekte yapılacak araştırmalara ihtiyaç duyulduğu söylenebilir.

Alanyazındaki az sayıda çalışma, yaş ile akademik erteleme arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Genel ertelemenin yaşa göre ne ölçüde değiştiği halen tartışma konusudur (Rabin, Fogel & Nutter-Upham, 2011). Bazı araştırmacılar (Beswick vd., 1988; van Eerde, 2003), kişinin erteleme eğiliminin yaşla birlikte azaldığını bildirirken, bazıları (Haycock, McCarthy ve Skay, 1998; Howell, Watson, Powell ve Buro, 2006; Ekşi ve Dilmaç, 2010) ise bu iki değişken arasında anlamlı ilişki olmadığını bildirmişlerdir. Yaş düzeyi ile olgunlaşmanın (Vygotsky, 1978) ve bilinçli farkındalığın (Boekel & Hsieh, 2018) doğrusal bir ilişki gösterdiği bilinmektedir. Bu açıdan yaş düzeyi arttıkça olgunlaşan ve bilinçli farkındalık düzeyi artan öğrencilerin akademik erteleme eğilimlerinin azaldığı söylenebilir. Kim ve Seo (2015) tarafından yapılan araştırmanın bulguları bu durumu desteklemektedir. Üniversite öğrencilerinin yaş düzeylerine göre gelecek beklentilerinin anlamlı düzeyde farklılaşmaması, Tuncer ve Tanaş (2020) tarafından yapılan araştırmanın sonuçlarıyla örtüşmektedir. Üniversite öğrencilerinin benzer hedeflere sahip oldukları düşünüldüğünde geleceğe yönelik beklentilerinin de birbirine yakın olması, yaş düzeyine göre farklılaşmamasının bir sonucu olabilir.

Kınık ve Odacı (2020) üniversite öğrencilerinin akademik erteleme eğilimlerinin sınıf düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığını belirtmesi bu çalışmanın bulgularıyla örtüşmektedir. Ancak bazı araştırmalarda (Berber-Çelik ve Odacı, 2015; Şirin, 2011) sınıf düzeyinin akademik erteleme eğilimi açısından anlamlı bir değişken olduğu da belirtilmektedir. Farklı araştırmalarda farklı sonuçların elde edilmesi akademik erteleme eğiliminin farklı değişkenlerle (öğrenim görülen alan, eğitsel faktörler vb.) birlikte sınıf düzeyi açısından anlamlı bir değişken olabileceğini akla getirmektedir. Nitekim Kınık ve Odacı (2020) öğrencilerinin öğrenim görülen bölümü isteyerek seçme ve öğrenim gördükleri bölümden memnun olma durumlarına göre akademik erteleme eğilimlerinin anlamlı düzeyde farklılaştığını tespit etmiştir. Bu araştırmada da benzer bulgulara ulaşıldığı görülmektedir. Öğrenim gördükleri bölümü seven öğrencilerin akademik erteleme eğilimlerinin daha düşük olduğu belirlenmiştir. Bu durum akademik ertelemenin öznel bir yapıyı içerdiğini göstermektedir. Mevcut araştırmada öğrencilerin sınıf düzeylerine göre gelecek beklentilerinin anlamlı düzeyde farklılaşmadığının belirlenmesi, Tuncer (2011) tarafından yapılan araştırmanın bulgularıyla örtüşmektedir. Uygur ve Yanpar-Yelken'in (2017) sınıf öğretmenleri üzerinde yaptığı araştırmada, sınıf düzeyine göre gelecek beklentilerinin anlamlı düzeyde farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Öğrencilerin sınıf düzeylerine göre gelecek

beklentilerinin incelendiği sınırlı sayıda araştırmanın olduğu söylenebilir. Mevcut araştırmanın bulguları ve alanyazındaki araştırmaların sonuçları sınıf düzeyinin gelecek beklentisi açısından anlamlı bir değişken olmadığını gösterse de bu iki değişken açısından yapılacak yeni araştırmalara ihtiyaç duyulduğu görülmektedir.

Üniversite öğrencilerinin gelecek beklentilerinin yüksek olması akademik performanslarını artırdığı araştırmaların (Tuncer, 2011; Beltekin & Kuyulu, 2020) genel sonuçları olduğu söylenebilir. Bu bağlamda mevcut araştırmada gelecek beklentileri yüksek olan sağlık bilimleri öğrencilerinin akademik erteleme eğilimlerinin daha düşük olması alanyazındaki bulgularla örtüşmektedir. Mevcut araştırmanın sonuçlarıyla benzer bulgulara Akman (1992) tarafından yapılan araştırmada da ulaşıldığı görülmektedir. Bu doğrultuda sağlık bilimleri alanında öğrenim gören öğrencilerin üniversiteden mezun olduktan sonra iş bulma veya atanma durumu diğer alanlara göre yüksek olması gelecek beklentilerinin pozitif olmasına ve akademik erteleme eğilimlerinin düşük olmasına neden olduğu düşünülmektedir. Nitekim üniversite öğrencilerine göre okulda verilen eğitimin iş hayatı açısından yeterli olması gelecek beklentilerini olumlu etkilediği bildirilmiştir (Taşkent ve Şahin, 2004).

Araştırmanın bulguları, üniversite öğrencilerinin gelecek beklentileri ile akademik erteleme eğilimlerinin ilişkili olduğunu düşündürmekle birlikte, sonuçların bu çalışmanın sınırlılıkları bağlamında dikkate alınmasını gerekli kılmaktadır. Erteleyenlerin gelecek beklentilerinin düşük olması makul olsa da, hem erteleme hem de gelecek beklentisinin başka bir değişken veya değişkenlerden etkilenmesi mümkündür ve mevcut çalışma bu olasılığı ele almak için tasarlanmamıştır. Bu araştırmada, bazı demografik özellikler açısından üniversite öğrencilerinin gelecek beklentileri ile akademik erteleme eğilimleri incelenmiştir. Araştırmada kullanılan metodoloji açısından bazı değişkenlerin akademik erteleme ve gelecek beklentisi üzerindeki etkisinin açıklanması yeterli olmayabilir. Bu nedenle gelecekteki araştırmalar diğer metodolojik yaklaşımlarla (nitel veya karma yöntem) birlikte gelecek beklentilerinin akademik erteleme eğilimi üzerindeki etkisini incelemeleri önemlidir. Mevcut araştırmanın sonuçları erteleme davranışlarının olumsuz sonuçlarının azaltılması açısından, üniversite öğrencilerinin gelecek beklentilerinin artırılmasının etkili bir müdahale olabileceğine ilişkin güçlü kanıtlar sunmuştur. Akademik erteleme eğiliminin azaltılması açısından gelecekte yapılacak araştırmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Kaynaklar

- Abdi Zarrin, S., & Gracia, E. (2020). Prediction of academic procrastination by fear of failure and self-regulation. *educational sciences: Theory and Practice*, 20(3), 34-43.
- Ackerman, D. S., & Gross, B. L. (2005). My instructor made me do it: Task characteristics of procrastination. *Journal of Marketing education*, 27(1), 5-13. <https://doi.org/10.1177/0273475304273842>
- Adesina, O. J. (2011). Influence of personality types and academic procrastination on the academic achievements of senior secondary school adolescents in Ibadan Metropolis. *IFE Psychologia: An International Journal*, 19(1), 84-92. <https://doi.org/10.4314/ife.v19i1.64577>
- Ahadi H. (1994). Investigation of causal attributions of students- teachers in Mashhad Teachers Education College, *J of Edu*, 4, 105-24.
- Akman, Y. (1992). Hacettepe Üniversitesi eğitim fakültesi öğrencilerinin meslek, evlilik ve geleceğe yönelik beklentileri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(7), 125-149. <https://doi.org/10.17860/mersinefd.746789>
- Alexander, E. S., & Onwuegbuzie, A. J. (2007). Academic procrastination and the role of hope as a coping strategy. *Personality and Individual Differences*, 42(7), 1301-1310. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2006.10.008>
- Balkıs, M. (2007). Öğretmen adaylarının davranışlarındaki erteleme eğiliminin karar verme stilleri ile ilişkisi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(21), 67-83. <https://doi.org/10.21764/maeuefd.584183>
- Balkıs, M. (2011). Academic efficacy as a mediator and moderator variable in the relationship between academic procrastination and academic achievement. *Eurasian Journal of Educational Research*, 45, 1-16. <https://doi.org/10.14689/ejer.2017.69.12>
- Balkıs, M., & Duru, E. (2007). Erteleme davranışı ile ilişkili temel karakteristik ve boyutların psikolojik danışma ve rehberlik çerçevesinde incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 7(1), 349-385. <https://doi.org/10.14527/9786052410493.01>

- Balkıs, M., Duru, E., & Bulus, M. (2013). Analysis of the relation between academic procrastination, academic rational/irrational beliefs, time preferences to study for exams, and academic achievement: a structural model. *European journal of psychology of education*, 28(3), 825-839. <https://doi.org/10.1007/s10212-012-0142-5>
- Beltekin, E., & Kuyulu, İ. (2020). Examination of academic procrastination, positive future expectation and organizational image levels of university students. *International Journal of Applied Exercise Physiology*, 9(7), 30-38.
- Berber-Çelik, Ç., & Odacı, H. (2015). Akademik erteleme davranışının bazı kişisel ve psikolojik değişkenlere göre açıklanması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30(3), 31-47. <https://doi.org/10.17240/aibuefd.2014.14.1-5000091506>
- Beswick, G., Rothblum, E. D., & Mann, L. (1988). Psychological antecedents of student procrastination. *Australian psychologist*, 23(2), 207-217. <https://doi.org/10.1080/00050068808255605>
- Boekel, W., & Hsieh, S. (2018). Cross-sectional white matter microstructure differences in age and trait mindfulness. *PLoS one*, 13(10), e0205718. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0205718>
- Bojuwoye, O. (2019). *Causes of academic procrastination among high school pupils with learning disabilities in Ilorin*. Kwara State: Nigeria. <https://doi.org/10.20533/ijtie.2047.0533.2019.0171>
- Constantin, K., English, M. M., & Mazmanian, D. (2018). Anxiety, depression, and procrastination among students: Rumination plays a larger mediating role than worry. *Journal of Rational-Emotive & Cognitive-Behavior Therapy*, 36(1), 15-27. <https://doi.org/10.1007/s10942-017-0271-5>
- Converse, J. M. (1987). *Survey research in the United States: Roots and emergence, 1890-1960*. Berkeley, CA: University of California Press. <https://doi.org/10.1126/science.240.4855.1057>
- Corkin, D. M., Yu, S. L., Wolters, C. A., & Wiesner, M. (2014). The role of the college classroom climate on academic procrastination. *Learning and Individual Differences*, 32, 294-303. <https://doi.org/10.1016/j.lindif.2014.04.001>
- Çapan, B. E. (2010). Relationship among perfectionism, academic procrastination and life satisfaction of university students. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 5, 1665-1671. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2010.07.342>
- Çetin, Ş. (2009). Eğitim fakültesi öğrencilerinin akademik erteleme davranışlarına ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25, 1-7. <https://doi.org/10.33711/yyuefd.859561>
- Çıkrıkçı, Ö., & Erzen, E. (2016). Cinsiyetin akademik erteleme üzerindeki etkisi: Meta-analiz. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31(4), 750-761. <https://doi.org/10.16986/huje.2016015387>
- Deniz, M. E., Traş, Z. & Aydoğan, D. (17-19 October 2007). Investigation According to Emotional Intelligence Capabilities of Academic Procrastination and Locus of Control. *IX. National Counseling and Guidance Congress*, Dokuz Eylül University, İzmir.
- Ekşi, H., & Dilmaç, B. (2010). Üniversite öğrencilerinin genel erteleme, karar vermeyi erteleme ve akademik erteleme düzeylerinin sürekli kaygı açısından incelenmesi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 23(2), 433-450. <https://doi.org/10.29065/usakead.256378>
- Epstein, J. (2001). *School, family, and community partnerships: Preparing educators and improving schools*. Boulder, CO: Westview Press. <https://doi.org/10.4324/9780429494673>
- Ferrari, J. R., & Olivette, M. J. (1993). Perceptions of parental control and the development of indecision among late adolescent females. *Adolescence*, 28(112), 963-970.
- Ferrari, J. R., & Tice, D. M. (2000). Procrastination as a self-handicap for men and women: A task-avoidance strategy in a laboratory setting. *Journal of Research in Personality*, 34(1), 73-83. <https://doi.org/10.1006/jrpe.1999.2261>
- Flett, G. L., Stainton, M., Hewitt, P. L., Sherry, S. B., & Lay, C. (2012). Procrastination automatic thoughts as a personality construct: An analysis of the procrastinatory cognitions inventory. *Journal of Rational-Emotive & Cognitive-Behavior Therapy*, 30(4), 223-236. <https://doi.org/10.1007/s10942-012-0150-z>
- Frost, R. O., Lahart, C. M., & Rosenblate, R. (1991). The development of perfectionism: A study of daughters and their parents. *Cognitive Therapy and Research*, 15(6), 469-489. <https://doi.org/10.1007/bf01175730>
- Gargari, R. B., Sabouri, H., & Norzad, F. (2011). Academic procrastination: The relationship between causal attribution styles and behavioral postponement. *Iranian journal of psychiatry and behavioral sciences*, 5(2), 76-82.
- Glick, D. M., Millstein, D. J., & Orsillo, S. M. (2014). A preliminary investigation of the role of psychological inflexibility in academic procrastination. *Journal of Contextual Behavioral Science*, 3, 81-88. <https://doi.org/10.1016/j.jcbs.2014.04.002>

- Gustavson, D. E., & Miyake, A. (2017). Academic procrastination and goal accomplishment: A combined experimental and individual differences investigation. *Learning and individual differences*, 54, 160-172. <https://doi.org/10.1016/j.lindif.2017.01.010>
- Hair, J. F., Anderson, R. E., Babin, B. J., & Black, W. C. (2010). *Multivariate data analysis: A global perspective* (Vol. 7). Upper Saddle River, NJ: Pearson
- Haycock, L. A., McCarthy, P., & Skay, C. L. (1998). Procrastination in college students: The role of self-efficacy and anxiety. *Journal of counseling & development*, 76(3), 317-324. <https://doi.org/10.1002/j.1556-6676.1998.tb02548.x>
- Hen, M., & Goroshit, M. (2014). Academic procrastination, emotional intelligence, academic self-efficacy, and GPA: A comparison between students with and without learning disabilities. *Journal of Learning Disabilities*, 47(2), 116-124. <https://doi.org/10.1177/0022219412439325>
- Howell, A. J., & Watson, D. C. (2007). Procrastination: Associations with achievement goal orientation and learning strategies. *Personality and Individual Differences*, 43(1), 167-178. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2006.11.017>
- Howell, A. J., Watson, D. C., Powell, R. A., & Buro, K. (2006). Academic procrastination: The pattern and correlates of behavioural postponement. *Personality and Individual Differences*, 40(8), 1519-1530. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2005.11.023>
- Johnson, J. L., & Bloom, A. M. (1995). An analysis of the contribution of the five factors of personality to variance in academic procrastination. *Personality and Individual Differences*, 18(1), 127-133. [https://doi.org/10.1016/0191-8869\(94\)00109-6](https://doi.org/10.1016/0191-8869(94)00109-6)
- Kandemir, M. (2014). Reasons of academic procrastination: Self-regulation, academic self-efficacy, life satisfaction and demographics variables. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 152, 188-193. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.09.179>
- Karataş, H., & Bademcioğlu, M. (2015). The explanation of the academic procrastination behaviour of pre-service teachers with five factor personality traits. *The International Journal of Research in Teacher Education*, 6(2), 11-25.
- Khan, M. J., Arif, H., Noor, S. S., & Muneer, S. (2014). Academic procrastination among male and female university and college students. *FWU Journal of Social Sciences*, 8(2), 65-70.
- Kınık, Ö., & Odacı, H. (2020). Üniversite öğrencilerinde akademik erteleme davranışı: bazı bireysel ve çevresel değişkenler bir etken olabilir mi?. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 10(1), 183-192. <https://doi.org/10.5961/jhes.2020.380>
- Kim, K. R., & Seo, E. H. (2015). The relationship between procrastination and academic performance: A meta-analysis. *Personality and Individual Differences*, 82, 26-33. [doi:10.1016/j.paid.2015.02.038](https://doi.org/10.1016/j.paid.2015.02.038)
- Klingsieck, K. B., Grund, A., Schmid, S., & Fries, S. (2013). Why students procrastinate: A qualitative approach. *Journal of College Student Development*, 54(4), 397-412. <https://doi.org/10.1353/csd.2013.0060>
- Kutlu, M., & Demir, Y. (2016). Ergenlerdeki akademik erteleme davranışının incelenmesi. *Hedefe Doğru İnsan Psikolojik Danışma ve Rehberlik II Sempozyumu, Samsun*. <https://doi.org/10.14527/9786053180128.04>
- Kutlu-Abu, N., & Saral, D. G. (2016). The reasons of academic procrastination tendencies of education faculty students. *The Online Journal of New Horizons in Education-January*, 6(1), 165-169.
- Lay, C. H. (1986) At last my research article on procrastination. *Journal of Research in Personality*, 20, 474-495. [https://doi.org/10.1016/0092-6566\(86\)90127-3](https://doi.org/10.1016/0092-6566(86)90127-3)
- Milgram, N., Marshevsky, S., & Sadeh, C. (1995). Correlates of academic procrastination: Discomfort, task aversiveness, and task capability. *The Journal of psychology*, 129(2), 145-155. <https://doi.org/10.1080/00223980.1995.9914954>
- Motie, H., Heidari, M., & Sadeghi, M. A. (2012). Predicting academic procrastination during self-regulated learning in Iranian first grade high school students. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 69, 2299-2308. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2013.02.023>
- Onwuegbuzie, A. J., & Jiao, Q. G. (2000). I'll go to the library later: The relationship between academic procrastination and library anxiety. *College & Research Libraries*, 61(1), 45-54. <https://doi.org/10.5860/crl.61.1.45>
- Özer, A. & Altun, E. (2011). The reasons for academic procrastination among university student. *Mehmet Akif Ersoy University Journal of the Faculty of Education*, 11(21), 45-72.

- Özer, B. U., Demir, A., & Ferrari, J. R. (2009). Exploring academic procrastination among Turkish students: Possible gender differences in prevalence and reasons. *The Journal of social psychology, 149*(2), 241-257. <https://doi.org/10.3200/socp.149.2.241-257>
- Özer, B. U., Saçkes, M., & Tuckman, B. W. (2013). Psychometric properties of the Tuckman Procrastination Scale in a Turkish sample. *Psychological reports, 113*(3), 874-884. <https://doi.org/10.2466/03.20.pr0.113x28z7>
- Popoola, B. I. (2005). A study of the relationship between procrastinatory behaviour and academic performance of undergraduate students in a Nigerian University. African Symposium: An Online Journal of Educational Research Network. In *the African Symposium: An Online Journal of African Educational Research* (p. 60).
- Prahalad C. K., & Hamel, G. (1990). The core competence of the corporation. *Harvard Business Review, 68*(3), 79-81.
- Pychyl, T. A., Coplan, R. J., & Reid, P. A. (2002). Parenting and procrastination: Gender differences in the relations between procrastination, parenting style and self-worth in early adolescence. *Personality and Individual Differences, 33*(2), 271-285. [https://doi.org/10.1016/s0191-8869\(01\)00151-9](https://doi.org/10.1016/s0191-8869(01)00151-9)
- Rabin, L. A., Fogel, J., & Nutter-Upham, K. E. (2011). Academic procrastination in college students: The role of self-reported executive function. *Journal of Clinical and Experimental Neuropsychology, 33*, 344-357. doi:10.1080/13803395.2010.518597
- Rebetez, M. M. L., Rochat, L., & Van der Linden, M. (2015). Cognitive, emotional, and motivational factors related to procrastination: A cluster analytic approach. *Personality and Individual Differences, 76*, 1-6. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2014.11.044>
- Schouwenburg, H. C. (2004). *Procrastination in Academic Settings: General Introduction*. In H. C. Schouwenburg, C. H. Lay, T. A. Pychyl, & J. R. Ferrari (Eds.), *Counseling the procrastinator in academic settings* (p. 3-17). American Psychological Association. <https://doi.org/10.1037/10808-001>
- Steel, P. (2007). The nature of procrastination: a meta-analytic and theoretical review of quintessential self-regulatory failure. *Psychological bulletin, 133*(1), 65. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.133.1.65>
- Steel, P., & Ferrari, J. (2013). Sex, education and procrastination: An epidemiological study of procrastinators' characteristics from a global sample. *European Journal of Personality, 27*(1), 51-58. <https://doi.org/10.1002/per.1851>
- Şimşek, H. (2012). Güneydoğu Anadolu bölgesindeki lise öğrencilerinin gelecek beklentileri ve gelecek beklentilerini etkileyen faktörler. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi, 5*(1), 90-109. <https://doi.org/10.30831/akukeg.415026>
- Şirin, E. F. (2011). Academic procrastination among undergraduates attending school of physical education and sports: Role of general procrastination, academic motivation and academic self-efficacy. *Educational Research and Reviews, 6*(5), 447-455. <https://doi.org/10.9734/ajess/2021/v14i330356>
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2007). *Experimental designs using ANOVA* (p. 724). Belmont, CA: Thomson/Brooks/Cole.
- Taşkent, N. ve Şahin, A. (2004). Celal Bayar Üniversitesi hemşirelik son sınıf öğrencilerinin işbulma endişeleri ve umutsuzluk düzeylerinin belirlenmesi. 3. *Ulusal Hemşirelik Öğrencileri Kongresi*, 29-30 Nisan, Edirne.
- Topaktaş B. (2015). *Adölesanlarda algılanan sosyal desteğin gelecek beklentisi ve ruhsal belirti düzeyleri ile ilişkisi* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.
- Tuckman, B. W. (1991). The development and concurrent validity of the Procrastination Scale. *Educational and Psychological Measurement, 51*, 473 - 480. <https://doi.org/10.1177/0013164491512022>
- Tuncer, M. (2011). A research regarding future expectations of university youth. *Electronic Turkish Studies, 6*(2), 935-948.
- Tuncer, M., & Tanaş, R. (2020). Meslek yüksekokulu öğrencilerinin mesleki eğitime yönelik tutumları ve gelecek beklentileri arasındaki ilişki. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 19*(76), 1691-1707. <https://doi.org/10.17755/esosder.717095>
- Uygur, M., & Yelken, T. Y. (2017). Sınıf öğretmenliği adaylarının memnuniyet düzeyleri ve gelecek beklentisi algılarının incelenmesi: Mersin Üniversitesi örneği. *Yükseköğretim Dergisi, 7*(1), 1-9. <https://doi.org/10.2399/yod.16.006>
- Van Eerde, W. (2003). A meta-analytically derived nomological network of procrastination. *Personality and individual differences, 35*(6), 1401-1418. [https://doi.org/10.1016/s0191-8869\(02\)00358-6](https://doi.org/10.1016/s0191-8869(02)00358-6)
- Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society: the developmental of higher psychological processes*, cambridge massachusetts. London, England: Harvard University Press

- Wang, A. Y., & Newlin, M. H. (2002). Predictors of web-student performance: The role of self-efficacy and reasons for taking an on-line class. *Computers in human behavior, 18*(2), 151-163. [https://doi.org/10.1016/s0747-5632\(01\)00042-5](https://doi.org/10.1016/s0747-5632(01)00042-5)
- Yaakub, N. F. (2000). Procrastination among students in institutes of higher learning: Challenges for K-Economy. The School of Languages and Scientific Thinking, University of Utara, Malaysia (10 Mayıs 2020) <http://mahdzan.com/papers/procrastinate/>.
- You, J. W. (2012). The relationship among academic procrastination, self-regulated learning, fear, academic self-efficacy, and perceived academic control in e-learning. *The Journal of Educational Information and Media, 18*(3), 249-271.
- Zacks, S., & Hen, M. (2018). Academic interventions for academic procrastination: A review of the literature. *Journal of Prevention & Intervention in The Community, 46*(2), 117-130. <https://doi.org/10.1080/10852352.2016.1198154>